

ζωθῆ ἢ μητρικῆ διὰ τῶν σχολείων, ἔστω καὶ διὰ τῆς ἐπιμονωτάτης ἐργασίας, ὅταν ὁ παῖς ἀκούῃ πανταχοῦ λαλούμενον τὸ μητρικὸν ἰδιῶμα. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀλθανόφωνοι π. χ. τῆς Ἑλλάδος, καίπερ φοιτῶντες εἰς σχολεῖα ἑλληνικά, διατηροῦν καὶ θὰ διατηροῦν ἐπὶ ἔτη ἀκόμη εἰς τὰς συναλλαγὰς τῶν τῆν ἀλθανικὴν. Καὶ ναὶ μὲν διὰ τῆς ἰσχυρᾶς τῶν σχολείων ἐπιδράσεως καὶ διὰ τῆς ἀπὸ τινῶν ἐτῶν πυκνωθείσης συγκοινωνίας, ἢ νεωτέρᾳ γενεᾷ ἤρχισε μεταχειριζομένη τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὸ ἀλθανικὸν ἰδιῶμα ἀπέκλινε ὅλως πρὸς τὸ ἑλληνικόν, ἀλλ' ὅμως δὲν εἶνε ἀγνωστον, ὅτι ὑπάρχουν μικροὶ ἀλθανικοὶ πληθυσμοὶ καὶ μάλιστα ὁ γυναικεῖος κόσμος, ἀγνωστοὶντες ἀκόμη τὴν ἑλληνικὴν. Ἡ ἀγνοία αὕτη διὰ τῆς ἰδρύσεως πολλῶν σχολείων βεβαίως περιστέλλεται, ἀλλὰ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι δὲν περιστέλλεται, ὅσον φανταζόμεθα διότι ὁ θέλων νὰ πεισθῆ, ἄς ἐκδράμῃ εἰς τὸ πευκόφυτον χωρίον τῆς ἐνδόξου Σαλαμῖνος Μοῦλκι, τὸ κατοικοῦμενον ὑπὸ πεντήκοντα περίπου ἀλθανοφώνων οἰκογενειῶν καὶ θὰ ἴδῃ, ὡς καὶ ὁ γράφων ἐπισκεφθεὶς πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀντελήφθη, ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν γυναικῶν ὁμιλεῖ τὴν ἑλληνικὴν. Καὶ ποῦ ; Εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς.

* * *
Ἀλλὰ ἐν τῇ βουλγαροφώνῳ Μακεδονίᾳ ἢ κατάστασις τοῦ λαλούμενου ἰδιώματος εἶνε ἐξαιρετικῆ. Ὡς πολλάκις ἐλέχθη, ἢ γλώσσα αὕτη, περιέχουσα πληθὺν ἑλληνικῶν λέξεων, διευκολύνει, ὅσον οὐδεμία ἄλλη, τὴν ταχεῖαν εἰσδοχὴν καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν στοιχείων. Ὑπαρχόντων δηλ. τῶν θεμελίων, δύναται εὐκο-

λώτερον νὰ ἀνεγερθῆ τὸ ἑλληνικὸν γλωσσικὸν οἰκοδόμημα. Τὸ λεγόμενον βουλγαροφώνων ἰδιῶμα ἔνεκα τῶν ποικίλων στοιχείων, ἐξ ὧν σύγκαιται, δύναται νὰ ἀποσυντεθῆ καὶ νὰ γίνῃ ἀφομοίωσις νέων ἑλληνικῶν στοιχείων εὐκολώτερον ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ μητρικῇ γλώσσῃ.

Καὶ ἵνα ἐκφρασθῶμεν μᾶλλον συγκεκριμένως, ὁ ἀλθανόφωνος Ἑλληγν, ἐὰν μὲν δὲν ὑπάρχῃ σχολεῖον εἰς τὸ χωρίον του, δὲν λαμβάνει κατὰ τὴν νεότητά του, ὅποτε ἔνεκα τῆς ἡλικίας οὐδ' ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μεθ' ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκμάθῃ τὴν ἑλληνικὴν ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ἑλληνικὸν σχολεῖον εἰς ὃ νὰ φοιτᾷ, εἰσέρχεται εἰς διδασκαλίαν γλώσσης πάντῃ νέας, ἥς, καὶ ἂν πολλὰί ρίζαι αὐτῆς ἐπικοινωνοῦν πρὸς ρίζας ἑλληνικάς, τὰ λοιπὰ ὅμως στοιχεῖα αὐτῆς δὲν ἔχουσι πολλὴν πρὸς ἐκείνην σχέσιν. Καὶ διὰ τοῦτο ἢ ἐκρίσως τῆς μητρικῆς γλώσσης εἶνε δυσχερῆς.

Εἰς τὰς ἀκοὰς ὅμως τοῦ βουλγαροφώνου Ἑλληγνος παιδός, εἰσερχομένου εἰς τὴν σχολὴν καὶ ἀκρωμένου τοῦ διδασκάλου ὁμιλοῦντος καὶ διδάσκοντος, προσπίπτουν οὐχὶ ἄηθεις πολλάί, πλεῖσταὶ λέξεις καὶ φράσεις κοινὰί εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἰδιώματα, ὡς διὰ μακρῶν ἐλέγχθη.

Τοῦτου τοῦ ἐξαιρετικοῦ πλεονεκτήματος τῆς βουλγαροφώνου γλώσσης ἠδύναντο καὶ δύνανται νὰ ἐπωφεληθῶν τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἐφαρμόζοντα μέθοδον πρόσφορον πρὸς ἀφομοίωσιν νέων γλωσσικῶν ἑλληνικῶν στοιχείων πρὸς τὰ ἥδη ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντα. Καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἢ ἀντοχὴ τῆς μητρικῆς ἀναμφισβητήτως θὰ διεσειέτω.

Ἀλλὰ τοιαύτη μέθοδος ἐφηρμόσθη εἰς τὰ